

YENİLENEBİLİR ENERJİ ÜRETİMİ AMAÇLI YATIRIMLARA SAĞLANAN HİBE VE KREDİLER

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'da 29/12/2010 tarihli ve 6094 sayılı Yasayla yapılan değişikliklerle yenilenebilir enerji kaynaklarıyla üretilen elektrik enerjisine getirilen alım ve fiyat garantileri, Türkiye'de yenilenebilir enerji yatırımlarına ivme kazandırmış; 14/03/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda lisanssız olarak yapılabilecek yenilenebilir kaynaklara dayalı üretim santrallerinin kapasitesinin 1 MegaWatt'a çıkarılmasıyla bu yatırımların özellikle lisanssız projelere odaklanmasına neden olmuştur.

Petrol fiyatlarının düşmesi, ekonomik durgunluk, talebin beklenen oranda yükselmemesi gibi faktörler nedeniyle elektrik fiyatlarının düşük seyrettiği son iki yılda, yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektrik için belirlenmiş olan garanti tarifelerinin piyasa fiyatlarının çok üzerinde seyretmesi ve yenilenebilir enerji yatırım maliyetlerinin gittikçe düşmesi gibi unsurlar bir araya geldiğinde ülkenin dört bir tarafında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı santral projeleri geliştirilmeye başlanmıştır.

Ne yazık ki, doğru zamanda ve uygun şartlarda finansman bulunamaması, yatırım sermayesi yetersizliği nedeniyle bu projelerin çoğunun hayata geçirilememesine neden olabilecektir. Bununla birlikte, yatırımı bizzat gerçekleştirecek kadar özsermayesi bulunmayan proje sahiplerinin, yurt içinde ya da yurt dışında sağlanan çeşitli hibe ve/veya krediler sayesinde bu projelerini bizzat hayata geçirmeleri de imkan dahilindedir.

Aşağıda ülkemizde yenilenebilir enerji projelerine hibe ya da kredi sağlayan bazı kuruluşlar ile aradıkları şartlar hakkında bilgi verilmektedir.

A. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ("TKDK") Destekleri Kapsamında Yenilenebilir Enerji Yatırımları

TKDK, IPARD II programı kapsamında enerji yatırımlarına 3 başlık altında destek vermektedir.

- 1) İşletmenin/Tesisin Kendi Tüketimini Karşılabilmesine Yönelik Yenilenebilir Enerji Yatırımları
- 2) 302-7 Kapsamında Yenilenebilir Enerji Yatırımları
- 3) 301 Kırsal Altyapı Hizmetlerine Fiziki Yatırımlar

1) İşletmenin/Tesisin Kendi Tüketimini Karşılabilmesine Yönelik Verilecek Destekler

Bu başlık altında yapılan yatırımlar IPARD Programında mevcutta uygulanan;

- 101 Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar
- 103 Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar
- 302 Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme

sektörleri kapsamında desteklenen yatırımların öz tüketimini karşılamak amacıyla yapılacak ilave yatırımlar olarak desteklenmektedir.

İşletmelerin öz tüketimini karşılaması amacıyla yapılan **bu yatırımlarda işletmenin enerji ihtiyacı kadar kapasiteye izin verilmektedir**. İşletmenin enerji ihtiyacının kurulu güçten daha fazla olması durumunda ise üst sınır olarak 1 MW (lisanssız üretim sınırı) kapasite destek kapsamında değerlendirilmektedir.

Ancak arıcılık faaliyetleri söz konusu olduğunda, yenilenebilir enerji yatırımlarına 3 KW'ya kadar müsaade edilmekte olup, bu sektörde ulusal şebekeye bağlanmak da zorunlu değildir. Şebekeden bağımsız (off-grid) sistemler uygun olarak değerlendirilmektedir.

IPARD desteklerinden faydalanabilmek için başvuru gerçekleştirildiği anda başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerin ödenmemiş vergi ve sosyal güvenlik borcunun bulunmaması, gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişi ise temsil ve ilzama yetkili kişilerin 65 yaşını geçmemiş olması gerekmektedir.

Ayrıca, yatırım yapılacak sektörün kriterlerini birlikte sağlayan gerçek ve tüzel kişiler yenilenebilir enerji yatırımlarına başvurabilir. **Bu sektör altında elektrik üretimi yapılacaksa, enerjinin ulusal şebekeye bağlanması zorunludur.**

Tüm sektörlerdeki işletmelerin kendi tüketimini karşılayabilmesi için yenilenebilir enerji üretimine yönelik makine/ekipman alımı ve inşaat işleri destek kapsamına uygun harcamalardır. IPARD II ile birlikte şebekeden bağımsız (off-grid) sistemler de destek kapsamına alınacaktır. Yapılacak yatırımlarda yatırım uygulama sahası dışında kalan kablolama işlemleri uygun harcama olarak kabul edilmemektedir.

Hibe oranları ve maksimum uygun harcama miktarları; 101 Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar için kamu katkısı uygun yatırım miktarının %70'ine kadar olabilmektedir. Bu kapsamda yenilenebilir enerji harcamaları yatırımın bir parçası olarak düşünülecektir. 103 Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar için kamu katkısı toplam uygun yatırım miktarının %50'si olup atık depolama ve yönetimi içeren yatırımlara ek %10 destek sağlanabilmektedir. 302 Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme sektörü için ise kamu katkısı toplam uygun yatırım miktarının %65'ine kadar olmaktadır. Uygun harcamalar her bir sektörde en az 5.000 Avro ile en fazla 500.000 Euro ile sınırlıdır.

Başvuru sahibinin yatırım yapmayı düşündüğü sektör kapsamında hazırlamış olduğu başvuru paketiyle beraber ilgili elektrik dağıtım şirketlerinden alınan bağlantı anlaşmasını TKDK İl Koordinatörlüklerine sunması gerekmektedir.

- Başvuru sahibi, bağlantı anlaşması için yalnızca tüketicisi olduğu elektrik dağıtım şirketine başvurabilir.
- Şebekeden bağımsız (off-grid) sistemlerde Bağlantı Anlaşmasına Çağrı Mektubu ve Bağlantı Anlaşması istenmeyecektir.

TKDK, işletmelerin öz tüketimini karşılama amacıyla yaptığı yenilenebilir enerji yatırımları için proje onay yetkisine sahiptir. Dolayısıyla proje onay süreci, ilan edilmesi halinde TKDK tarafından değerlendirilebilmektedir. Gerekli incelemeler sonucunda destek almaya hak kazanan başvuru sahipleri, projeyi taahhüt ettiği süre içerisinde tamamladıktan sonra nihai ödeme paketini, ilgili makamlardan alınan geçici kabul tutanağı ile birlikte TKDK'ya sunmak zorundadır.

Önemli Bilgiler

- Yenilenebilir enerji yatırımının yapılacağı adres ile tüketimin olduğu yerin aynı parselde olması gerekmektedir.
- İşletmelerin kurulu güçleri ve kapasiteleri hesaplanırken, işletmenin elektrik projesinde yazan toplam kurulu güç esas alınmaktadır.
- Kurulu gücü 300 KW ve altı olan işletmelerin, aynı bağlantı noktasına bağlanmak şartıyla öz tüketim söz konusu olduğunda EPDK tarafından kapasite muafiyeti öngörülmektedir.
- Başvuru esnasında, başvuru sahibinden en az “Çağrı Mektubu” istenecek olup, eksik evrak sürecinde ya da TKDK tarafından öngörülen tarihten önce “Bağlantı Anlaşması”nın sunulması gerekmektedir.
- Yatırım yapılacak yerin ilgili kuruluş tarafından statik onayı verilmiş çatı üstü ya da arazi olmasında bir engel yoktur.

2) Ticari Amaçlı Olarak Verilebilecek Destekler

302-7 Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Sektörü Yenilenebilir Enerji Tesisleri

Uygun yararlanıcılar, diğer çiftlik faaliyetleri çeşitlendirme aktivitelerinden ve bu sektör kapsamındaki iş geliştirme faaliyetlerinden bağımsız olarak, **elektriği, satarak kar elde etmek amacı ile yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapabilmektedirler.**

TKDK elektrik, ısı, ışık, gaz üretimi amacı ile kurulacak her türlü yenilenebilir enerji faaliyetlerine (hidrolik enerji hariç) destek olmaktadır. **Bu kapsamda elektrik enerjisi üretimi yapılacaksa sistemin ulusal şebekeye bağlanması zorunludur.**

302-7 Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme sektörü yenilenebilir enerji tesisleri sektörü altında 1 MW kapasiteye kadar olan yenilenebilir enerji yatırımları desteklenebilmektedir.

Bu kapsamda yenilenebilir enerji tesisleri sektörü için yeni tesisin inşası, sabit makine-ekipman alımları ve tesisin işletilmesi için kurulan bilgi teknolojileri, donanım ve azılımlar uygun harcama olarak kabul edilir.

IPARD desteklerinden faydalanabilmek için başvuru gerçekleştirildiği anda başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerin ödenmemiş vergi ve sosyal güvenlik borcunun bulunmaması, gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişi ise temsil ve ilzama yetkili kişilerin 65 yaşını geçmemiş olması gerekmektedir.

Önemli Bilgiler

- Yatırım kapsamında sadece yeni işletmeler kabul edilecek olup, işletmelerin modernizasyonu söz konusu olmayacaktır.
- TKDK Proje Onay ve Kabul Yetkisini 302-7 kapsamında gelen projeler için kullanmamaktadır.
- Bağlantı Anlaşması ile başvuru yapıldığında, bağlantı anlaşmasının en az 1 yıl geçerlilik süresi olması gerekmektedir.
- Bir başvuru sahibinin gerçek kişi veya farklı ortaklık içeren birden fazla tüzel kişilikle birlikte birden fazla başvuru yapmasına izin verilmemektedir.

3) 301 Kırsal Alt Yapı Hizmetlerine Fiziki Yatırımlar

301 Kırsal Altyapı Hizmetlerine Fiziki Yatırımlar kapsamında sadece belirli kamu tüzel kişiliklerine (Belediyeler, Köy İdareleri, İl Özel İdareleri vb.) bağımsız yenilenebilir enerji tesislerinin kurulumu için destek sağlanmaktadır. Bu başlık altında yapılacak yatırımlar, yalnız 10.000 kişinin altında olan yerleşim yerleri için planlanması halinde destekten yararlanabilecek olup, öngörülen destek oranı %100'dür.

B. Kalkınma Ajansları Tarafından Sağlanan Destekler

Bakanlar Kurulu kararları ile ülkenin farklı bölgelerinde kurulmuş kalkınma ajansları, kuruldukları bölgede yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine yönelik yatırım projelerine ve çevre teknolojilerine mali destek programları sunmaktadır.

Bu destekler hem kar amacı güden kişi ve kuruluşlara hem de kar amacı gütmeyen kuruluşlara sağlanabilmekte olup, kar amacı güden uygun başvuru sahipleri her bir bölgenin kalkınma kuruluşu için farklılıklar gösterse de genellikle Kobiler, kamu kontrolündeki işletmeler, serbest bölge yönetici şirketleri, teknoloji bölgesi yönetici şirketleri ve gerçek kişiler olarak kabul edilmektedir.

Kalkınma ajansları başvuruları değerlendirmeye almadan önce sağlayacağı mali destek miktarını ve öncelik vereceği örnek proje konularını her sene ayrıca açıklamakta ve çoğunlukla başvuru süresini yılın ilk üç ayı olarak belirlemektedir.

Sağlanacak mali destekler proje bütçesinin %10'u ile %50 si oranında değişkenlik göstermekte olup, azami ve asgari miktarlar da her bir kalkınma kuruluşu tarafından farklı bir değer olarak belirlenmektedir.

C. Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı

Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı ("TurSEFF"), enerji verimliliği ya da yenilenebilir enerji projelerine yatırım yapmak isteyen KOBİ düzeyindeki endüstriyel firmalara ve ticari girişimcilere yönelik 2010 yılından beri Türkiye'de yürütülmekte olan Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ("EBRD") tarafından geliştirilmiş bir kredi programıdır. Bu program kapsamındaki krediler Deniz Bank, Türkiye İş Bankası, VakıfBank ve Yapı Kredi bankaları aracılığıyla sağlanmaktadır.

Azami 5 milyon Euro'ya kadar olan yenilenebilir enerji yatırımları için sağlanan bu krediler, elektrik, ısıtma, soğutma veya fosil yakıt kaynaklarının yerine geçen her tür enerjiyi üretmek üzere yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanan ekipman, sistem ve süreçlerin satın alınması ve kurulumunu kapsayan projeleri içermektedir.

Bu destek kapsamında gerçekleştirilen yenilenebilir enerjiye uygun yatırımların onaylanma tarihinde 15 yılın altında geri ödeme süresine sahip olması ve 1 Euro yatırım karşılığında yılda en az 1.3 kWh elektrik üretmesi beklenmektedir.

Küçük ölçekli yenilenebilir enerji projelerinde ise kredi talebi 250,000 Euro üst limitinin altında kalmalı ve yatırım TurSEFF LEME listesinde yer alan teknoloji gruplarından birinde yapılacak ekipmanların satın alımı veya montajını içermelidir.

D. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

Rüzgar, güneş, biyokütle, biyogaz ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi ile ilgili yatırım projelerinin uygun şartlarda desteklenmesi ve sera gazı salımlarının azaltılmasına katkı sağlanması amacıyla Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı bir yenilenebilir enerji destek programı sunmaktadır.

Söz konusu program kapsamındaki olası proje konuları yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi ve depolanması, rüzgar santralleri ve fotovoltaik (PV) sistemler kurulumu, organik atıklardan biyogaz ve elektrik üretimi olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda yerli teknoloji ve ekipman kullanımına ve yenilikçi ve ileri teknoloji (malzeme, elektronik, yazılım, vb.) uygulamaları ile üretilen enerjinin doğrudan sanayide kullanılmasına öncelik verilmektedir.

E. Türkiye Kalkınma Bankası

Türkiye Kalkınma Bankası; Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Alman Kalkınma Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının enerji alanındaki kredilerine aracılık etmektedir. Kredilendirme oranı ve vadesi her bir proje için farklılık göstermektedir.

F. Özel Bankalar

Türkiye’de faaliyet gösteren özel bankalar da 1 MW ve altında lisanssız elektrik üretimi projeleri için finansman desteği sağlamaktadır. Lisanssız güneş enerjisi yatırımlarının finansmanına yönelik sunulan bu kredilerden, çevre dostu kaynak kullanarak kendi elektriğini üretmek isteyen ya da üreteceği fazla elektriği satarak gelir elde etmeyi hedefleyen tüm gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilmektedir. 2 yıla kadar geri ödemesiz, orta ve uzun vadelerde sunulan kredi, isteğe bağlı olarak Türk Lirası ya da döviz cinsinden kullanılabilir.

LBF Partners Olarak Sizin İçin Ne Yapabiliriz?

Enerji hukuku ve şirketler hukuku ekibimiz aşağıdaki hukuki hizmetleri sunmaktadır:

- Enerji projelerine ilişkin yatırım süreçlerinin yürütülmesi,
- Şirket kuruluşlarının yapılması,
- Enerji şirketlerinin devralınmasında hukuki inceleme dahil tüm süreçlerin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin due diligence sürecinin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin uyuşmazlıklarda hukuki destek sunulması.